

Białystok, 17.05.2023r.

UNIwersytet Medyczny w Białymstoku

Klinika Otolaryngologii

Kierownik – Prof. dr hab. med. Marek Rogowski

15 - 276 Białystok ul. Skłodowskiej-Curie 24 A

tel: 85 831 - 82- 69, fax: 85 831 - 86- 97

e-mail: otol@umb.edu.pl

Recenzja rozprawy doktorskiej lek. Dągmary Kingi Zaborowskiej pt. „Ocena zaburzeń narządu przedsionkowego u pacjentów z przewlekłym zapaleniem ucha środkowego na podstawie badań elektrofizjologicznych układu równowagi”.

Chirurg przystępujący do operacji przewlekłego zapalenia ucha środkowego zawsze musi liczyć się z możliwością wystąpienia zaburzeń narządu przedsionkowego, który pod względem anatomicznym blisko powiązany jest z operowanymi strukturami. Sam stan zapalny ucha środkowego oraz powikłania wynikające z tej sytuacji zwiększają możliwość występowania tego rodzaju problemów. Wybór tematyki pracy doktorskiej lekarz Dągmary Zaborowskiej należy uznać za bardzo trafny i niezmiernie interesujący dla każdego otochirurga, tym bardziej, że zaplanowane badania mogą pozwolić na modyfikację leczenia umożliwiającego ograniczenie możliwości powstawania zawrotów głowy związanych z chirurgią ucha środkowego.

114 stronicowa praca lek. Dągmary Zaborowskiej pt. „Ocena zaburzeń narządu przedsionkowego u pacjentów z przewlekłym zapaleniem ucha środkowego na podstawie badań elektrofizjologicznych układu równowagi” ma typowy układ rozprawy doktorskiej. Praca jest bogato ilustrowana licznymi rycinami i tabelami i zawiera spis zastosowanych skrótów, co razem ułatwia śledzenie i rozumienie tekstu. Dodatkowo dysertację wzbogaca spis 31 rycin i 23 tabel. Załączony wykaz piśmiennictwa składa się ze 116 pozycji. Praca doktorska składa się z 10 rozdziałów, z których szczególnie obszerny jest 30 stronicowy wstęp. Rozdział ten jest doskonałym wprowadzeniem w zawiłą tematykę anatomii i fizjologii narządu

przedSIONKOWEGO, problematykę zapalenia ucha ŚRODKOWEGO z treściwym omówieniem metod leczenia operacyjnego, jak również badań elektrofizjologicznych narządu przedSIONKOWEGO. Zagadnienia zawarte we wstępie pracy opisane zostały szczegółowo, a zarazem przystępnie. Akapit ten sam w sobie stanowi ciekawe opracowanie mogące być podstawą do przygotowania pracy poglądowej, a widziałbym go nawet jako rozdział w podręczniku poświęconym tematyce otologicznej.

Celem pracy była ocena stanu narządu przedSIONKOWEGO u pacjentów z przewlekłym zapaleniem ucha ŚRODKOWEGO po przebytych operacjach tympanoplastycznych (typu zamkniętego lub otwartego), zakwalifikowanych i oczekujących na leczenie operacyjne oraz będących pod stałą kontrolą laryngologiczną w związku z nieaktywnym procesem zapalnym ucha ŚRODKOWEGO. Podany tutaj cel pracy uzupełniony został pięcioma celami szczegółowymi. Należy dodać, że formułując cele badawcze Doktorantka słusznie wskazała, że z powodu wielu kontrowersji w interpretacji wyników uzyskanych na podstawie aktualnie dostępnych, a zarazem obiektywnych metod diagnostycznych narządu przedSIONKOWEGO u pacjentów z przewlekłym stanem zapalnym ucha ŚRODKOWEGO, diagnostyka zaburzeń przedSIONKOWYCH pozostaje nadal problematyczna.

Badania wykonano na podstawie pozytywnej opinii Komisji Bioetycznej przy Centrum Medycznym Kształcenia podyplomowego (uchwała nr 14 /PB /2018 z dnia 21.02.2018 r.). Zakwalifikowani do badania pacjenci z przewlekłym zapaleniem ucha ŚRODKOWEGO podzieleni zostali na trzy grupy badane: • grupa badana 1 (GB1) – pacjenci po przebytych operacjach tympanoplastycznych typu otwartego – 20 osób (26%) • grupa badana 2 (GB2) – pacjenci po przebytych operacjach tympanoplastycznych typu zamkniętego – 40 osób (52%) • grupa badana 3 (GB3) – pacjenci zakwalifikowani i oczekujący na leczenie operacyjne oraz będący pod stałą kontrolą laryngologiczną z powodu nieaktywnego procesu zapalnego ucha ŚRODKOWEGO – 17 osób (22%). Zakres wartości prawidłowych ustalono na podstawie wyników uzyskanych w grupie osób zdrowych. Grupę tę określono jako grupa kontrolna (GK). Stanowiło ją 21 zdrowych osób (14 kobiet, 7 mężczyzn) w wieku od 27 do 58 lat (średnia wieku wynosiła 37 lat). Były to osoby z nieobciążającym wywiadem otoneurologicznym i okulistycznym oraz prawidłowym wynikiem badania słuchu określonym na podstawie audiometrii progowej tonalnej. W pracy przeprowadzono analizę przydatności wybranych, obiektywnych metod badawczych narządu przedSIONKOWEGO – wideonystagmografii (VNG) oraz ocznych

miogennych przedsionkowych potencjałów wywołanych (oVEMP) z użyciem stymulacji bodźcem wibracyjnym na drodze przewodnictwa kostnego u pacjentów z przewlekłym zapaleniem ucha środkowego, w tym leczonych operacyjnie z tego powodu. Metodyka badań została starannie zaplanowana i co warte jest podkreślenia odpowiada najnowszym trendom w diagnostyce otoneurologicznej poprzez zastosowanie uzupełniających się metod diagnostycznych: próby kalorycznej, testów fotela obrotowego oraz badania oVEMP. Odpowiednio do postawionych zadań wybrano metodykę opracowania statystycznego wyników. Uważam, że tak ustalony plan badań pozwala w najlepszy sposób odpowiedzieć na pytania postawione w rozdziale „Założenia i cel pracy”.

W bogato ilustrowanym rozdziale poświęconym wynikom badań, szczegółowo, a zarazem przejrzysto przedstawiono dane uzyskane podczas realizowania tego projektu badawczego. Na podkreślenie zasługuje doskonale graficzne zobrazowanie wyników co niezmiernie ułatwia analizę tekstu. Szczególnie interesujących danych dostarcza analiza międzygrupowa rezultatów badań oraz porównywanie wyników uzyskanych uzupełniającymi się metodami diagnostycznymi. Lek. Dagmara Zaborowska odnosząc się do zagadnień zawartych w rozdziale „Założenia i cel pracy” wskazała na możliwości i ograniczenia zastosowanych w pracy testów w diagnostyce obwodowej części narządu przedsionkowego. Informacje te mają istotne znaczenie w przygotowaniu chorych do operacji tympanoplastycznych oraz interpretacji zaburzeń przedsionkowych, często występujących w przewlekłym zapaleniu ucha środkowego i w trakcie leczenia tej choroby.

W rozdziale pracy pt. „Omówienie” lek. Dagmara Zaborowska w umiejętny i interesujący sposób przeprowadziła dyskusję wyników swoich badań w odniesieniu do literatury światowej, przedstawiając bardzo ciekawą i dojrzałą interpretację zaobserwowanych zjawisk. Odnosi się również do genezy wyboru tematu badań i sposobu wyodrębnienia badanych grup. Słusznie podkreśla, że badania VNG i oVEMP wzajemnie uzupełniając się stanowią istotne narzędzie w topodiagnostyce uszkodzeń obwodowej części narządu przedsionkowego, także u pacjentów z przewlekłym zapaleniem ucha środkowego. Dostarczają one wielu istotnych informacji dotyczących rozległości przewlekłego procesu zapalnego toczącego się w uchu środkowym, stopnia kompensacji obwodowej części narządu przedsionkowego, a także mają wpływ na dalsze postępowanie z pacjentem pod warunkiem, że

dokonana została prawidłowa interpretacja wyników uwzględniająca również dane z wywiadu, badania otolaryngologicznego, a także wyników badań obrazowych.

Rozprawa doktorska zakończona jest 5 trafnymi wnioskami podsumowującymi wyniki badań i odpowiadającymi na problemy przedstawione w rozdziale „Założenia i cele pracy”.

Piśmiennictwo zawierające 116 pozycji polsko- i anglojęzycznych zostało właściwie dobrane i odpowiada potrzebom tej dysertacji, chociaż dobrze by było uzupełnić je o więcej doniesień z ostatnich trzech lat.

Pracę doktorską lek. Dagmary Zaborowskiej oceniam wysoce pozytywnie. Stwierdzam, że rozprawa doktorska lek. Dagmary Zaborowskiej spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz.595 z późn.zm.) w związku z art.179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1669 z późn.zm.). Zwracam się do Rady Naukowej Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej o przeprowadzenie dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Kierownik Kliniki Otolaryngologii UMB

Prof. dr hab. med. Marek Rogowski